

Tentamen Speciale Relativiteitstheorie

13 december 2007

Opgave 1.

Een ruimteschip met lengte L reist met snelheid u ten opzichte van de Aarde. Het meebewegende stelsel noemen we S' , het stelsel van de Aarde is S . Voor het gemak kiezen we de oorsprong O' van S' in het midden van het schip. Vanuit dit punt O' worden op een zeker tijdstip $t' = 0$ twee kogels afgevuurd, met tegengestelde snelheden w , en $-w$, beide ten opzichte van S' . Het afschieten van de kogels is gebeurtenis 1, de aankomst van de ene kogel voorin het schip (op $x' = L/2$) is gebeurtenis 2, en de aankomst van de andere kogel aan de achterkant (op $x' = -L/2$) is gebeurtenis 3.

- Geef de tijdstippen van de drie gebeurtenissen, alle in het stelsel van het ruimteschip (stelsel S').
- Bepaal de tijdstippen van de drie gebeurtenissen gezien vanuit de Aarde (stelsel S).
- Geef de vluchttijd van beide kogels, gezien vanuit de Aarde. Welke van de twee kogels is het langst onderweg geweest?

De niet-relativistische uitdrukking voor de beide vluchttijden is uiteraard $L/(2w)$. We kijken nu naar het speciale geval dat $w = u$.

- Bereken in dit speciale geval elk van de beide vluchttijden, en geef voor beide aan of die groter of kleiner is dan de niet-relativistische vluchttijd.

Opgave 2.

Een ruimtereiziger P vertrekt op het begintijdstip $t = 0$ met snelheid u naar een planeet op vaste afstand L van de Aarde. Een andere reiziger Q vertrekt tegelijkertijd, maar reist met de dubbele snelheid $2u$ vooruit. Na aankomst van Q op de planeet wacht hij de komst van P af. Het stelsel van de Aarde (met de aarde in de oorsprong) noemen we S . (De planeet staat dus ook stil in S .) Het ruststelsel van reiziger P geven we aan als S' .

- Geef de aankomsttijd van Q en van P gezien vanuit het stelsel S .

- b. Bepaal de reistijd van P in zijn eigen stelsel S' .
- c. Geef de plaats en de tijd van de aankomst van Q gezien vanuit S' .
- d. Geef de snelheid waarmee Q heeft gereisd, gezien vanuit S' .
- e. Bepaal de verlopen eigentijd van Q tussen zijn vertrek en zijn aankomst, en tevens zijn verlopen eigentijd gedurende het wachten op de aankomst van P .
- f. Wie van de twee is het meeste verouderd als ze elkaar weer ontmoeten, dus bij de aankomst van P ? (Er is geen berekening nodig om deze vraag te beantwoorden.)

Opgave 3.

Een stilstaand deeltje met massa M valt uiteen in twee gelijke deeltjes, elk met massa m , die in tegengestelde richting worden uitgezonden.

- a. Gebruik behoud van impuls om aan te tonen dat de uitgezonden deeltjes een tegengestelde snelheid hebben. We noemen deze nog te bepalen snelheden v en $-v$.
- b. Gebruik behoud van energie om de snelheid v te bepalen (uitgedrukt in de gegevens M en m).
- c. Welke waarde kan de massa m van de uitgezonden deeltjes maximaal hebben?
- d. Bereken de impuls van de beide uitgezonden deeltjes (uitgedrukt in M en m).